

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/103/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8813206138
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Škrab
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8813206138.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Škraba a členov JUDr. Petra Šama a JUDr. Mareka Kohúta, v právnej veci žalobcu: EOS KSI Česká republika, s.r.o., so sídlom Praha, Novodvorská 994, IČO: 25 117 483, ČR, zastúpeného: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 36 613 843, proti žalovanej: I. C., nar. X.X.XXXX, naposledy bytom D. nad U., G. X. I. XX, t. č. na neznámom mieste, zastúpenej ustanovenou opatrovníčkou I. H., zamestnankyňou Okresného súdu R., o zaplatenie 4.460,13 Kč s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 12.12.2014 pod č. k. 5C/285/2013-92, jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa.

N e p r i z n á v a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Vranov nad Topľou vyššie označeným rozsudkom zamietol žalobu, ktorou žalobca žiadal zaviazať žalovanú na zaplatenie 4.460,13 Kč spolu s 8,5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 4.395,18 Kč od 2.12.2009 do 31.12.2009, 8 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 4.395,18 Kč od 1.1.2010 do 30.6.2010, 7,75 % ročne zo sumy 4.395,18 Kč od 1.7.2010 do zaplatenia. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

Vychádzal z odôvodnenia návrhu, že na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 24.11.2009, uzavretej medzi postupcom Česká spořitelna, a.s., Olbrachtova 1929/62, Praha 4, IČO: 45 244 782, a žalobcom, postúpil postupca na žalobcu pohľadávku voči žalovanej. Postupca uzavrel dňa 17.6.2008 so žalovanou Zmluvu o úvere č. 3860166813 (ďalej len „zmluva“), predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 15.000,- Kč s dohodnutou úrokovou sadzbou vo výške 18 % p.a.. Tento úver sa žalovaná zaviazala splácať v pravidelných mesačných splátkach po 343,- Kč. V zmysle bodu 12 zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že v prípade omeškania so splatením jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace alebo so zaplatením viac než dvoch splátok v dohodnutej dobe, má postupca právo požadovať splatenie celého zostatku úveru s príslušenstvom. Vzhľadom na to, že žalovaná porušila svoje povinnosti zo zmluvy a dostala sa do omeškania s platením splátok, došlo k zosplateniu úveru. Celkový nedoplatok z predčasne ukončenej zmluvy ku dňu postúpenia pohľadávky predstavuje sumu vo výške 4.460,13 Kč, z toho istina je 4.395,18 Kč a úrok vo výške 64,95 Kč. Medzi postupcom a žalovanou vznikol obchodný záväzkový vzťah podľa §§ 497 - 507 zákona č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník, na základe ktorého postupca poskytol v prospech žalovanej úver s úverovým limitom v dohodnutej výške a žalovaná sa zaviazala poskytnuté peňažné prostriedky za dohodnutých podmienok vrátiť a zaplatiť úroky. Z tohto záväzkového vzťahu vznikla povinnosť postupcu poskytnúť peňažné prostriedky v dohodnutej výške a žalovanej povinnosť plniť ustanovenia zmluvy.

Okresný súd Vranov nad Topľou svoju právomoc vec rozhodnúť vyvodil z Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (oddiel 4 - právomoc vo veciach spotrebiteľských zmlúv), čl. 15 bod 1 písm. b/, čl. 16 bod 1, 2, ďalej podľa čl. 28 Časového uplatnenia Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky Rím (I) a čl. 3 bod 1 Dohovoru o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky z 19.6.1980 (tzv. Rímsky dohovor). Taktiež vychádzal z bodu 29 Všeobecných obchodných podmienok, podľa ktorých si účastníci zvolili ako právny poriadok, ktorým sa riadi ich zmluvný vzťah, právny poriadok Českej republiky. Teda rozhodným právom, ktorým sa spravuje predmetný zmluvný záväzok, je právo Českej republiky.

Na základe vykonaného dokazovania a aplikáciou § 497, § 261 ods. 3 písm. d/, § 262 ods. 4, § 387 ods. 1, 2, § 388 ods. 1 Obchodného zákoníka, § 55 ods. 1, § 517 ods. 1, 2, § 100, § 101 Občianskeho zákoníka a § 1 Nariadenia vlády ČR č. 142/1994 Sb. uzavrel, že nárok žalobcu nie je dôvodný. V tejto súvislosti poukázal predovšetkým na skutočnosť, že Česká republika, ktorej právnym poriadkom sa daný právny vzťah spravuje, ako člen EÚ je povinná plniť záväzky vyplývajúce z tohto členstva. Z tohto dôvodu ako členský štát únie je povinná, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzavretých so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa, a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 Smernice rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Žalovaná je v právnom vzťahu so žalobcom ako spotrebiteľ, keďže uzavrela zmluvu o úvere, obsah ktorej bol daný pôvodným veriteľom bez možnosti žalovanej privodiť akúkoľvek zmenu. Všetky režimy a opatrenia určené na ochranu spotrebiteľov platia bez ohľadu na typ štandardnej formulárovej zmluvy, a teda platia aj vo vzťahu k zmluvám o úvere ako tzv. absolútnym obchodným právnym vzťahom. V predmetnej veci ide o spotrebiteľskú zmluvu, ktorá je regulovaná osobitnou právnou úpravou a ustanoveniami Občianskeho zákoníka. V prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva je dôvodné aplikovať právnú úpravu o občianskych právach a nie podnikateľské právo (por. rozsudok NS SR vo veci sp. zn. 5 MCdo 20/09). Základ vnútroštátnej právnej úpravy ochrany spotrebiteľa v Českej republike predstavuje ust. § 52 a násl. Občianskeho zákoníka. Prípadné použitie nevýhodnejšieho podnikateľského práva na spotrebiteľský právny vzťah, a to aj pokiaľ ide o otázku premlčania, predstavuje zhoršenie postavenia spotrebiteľa. Obdobný názor vyslovil aj Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn. 21Co/79/2013 zo dňa 5.11.2013.

V súvislosti s prejednávanou vecou súd prvého stupňa vychádzal z ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 1.5.2014, podľa ktorého, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Toto ustanovenie aplikoval, i keď sa súdne konanie začalo skôr, t.j. pred účinnosťou tohto zákona. Teda z úradnej povinnosti (ex offio) prihliadol na premlčanie nároku žalobcu. Čo sa týka začiatku plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby, ktorá pre daný vzťah prichádza do úvahy v zmysle § 101 Občianskeho zákoníka, a ktorá plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, v prejednávanej veci sa žalobca prvýkrát mohol domáhať od žalovanej plnenia dňom nasledujúcim po dni zosplatnenia pohľadávky, t. j. dňom 2.12.2009, a všeobecná trojročná premlčacia lehota tak uplynula dňom 2.12.2012. Keďže žaloba bola doručená súdu až dňa 5.6.2013, teda po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej lehoty, žalobu v celom rozsahu zamietol.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.. Keďže úspešnej žalovanej trovy nevznikli, ich náhrada jej priznaná nebola.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalobca odvolanie, ktorým žiadal zrušiť rozsudok a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Výtkol okresnému súdu nesprávne právne posúdenie veci, z dôvodu čoho dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Zastáva názor, že aplikáciou § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, v znení účinnom od 1.5.2014 (ďalej len „ZoOS“), dochádza k značnému narušeniu princípov právneho štátu, k porušeniu zákazu diskriminácie, porušeniu ochrany pred svojvoľným zásahom štátnej moci, k narušeniu práva na majetok na ochranu vlastníckeho práva, k porušeniu práva na prístup k nezávislému a nestrannému súdu a k porušeniu zásady rovnosti účastníkov súdneho konania, pričom toto jeho právo je garantované jednak Ústavou SR,

ako aj medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Právna úprava, platná v SR do 30.4.2014, umožňovala spotrebiteľom brániť sa proti pohľadávke uplatnenej po uplynutí premlčacej doby vznesením námietky premlčania. Za účelom zvýšenia ochrany spotrebiteľa prijala Národná rada SR § 5b ZoOS, v ktorom prikázala orgánom rozhodujúcim o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy (vrátane súdov) ex offo prihliadať na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi vrátane jeho premlčania alebo inú prekážku, a to bez stanovenia jasných pravidiel obsiahnutých v prechodných ustanoveniach, ktoré by zabezpečili plynulý prechod z doposiaľ platného a účinného režimu právnej úpravy do ich nového režimu. Ak by súd aplikoval § 5b ZoOS na všetky prebiehajúce súdne konania bez ohľadu na to, za akého právneho stavu došlo k nadobudnutiu pohľadávok veriteľom a za akého právneho stavu došlo k podaniu návrhu na začatie konania, došlo by k zotretiu princípu právnej istoty ako jedného zo znakov právneho štátu, ktorého súčasťou je aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci a k závažnému zásahu do majetkových práv veriteľa.

Je nesporné, že medzi postupcom (Česká spořitelna, a.s., Praha) a žalobcom, a zároveň žalovanou, vznikol obchodný záväzkový vzťah podľa § 497 až 506 zákona č. 513/1991 Sb. Obchodního zákoníka, na základe ktorého postupca poskytol v prospech žalovanej úver s úverovým limitom v dohodnutej výške, pričom žalovaná sa zaviazala poskytnuté peňažné prostriedky za dohodnutých podmienok vrátiť a zaplatiť úroky. Z tohto záväzkového vzťahu vznikla povinnosť postupcu poskytnúť peňažné prostriedky v dohodnutej výške, čo aj urobil, žalovanej plniť ustanovenia Zmluvy o úvere č. 3860166813. Z tohto dôvodu, keďže sa jedná o obchodný právny vzťah medzi predchodcom žalobcu a žalovanou, platí 4-ročná premlčacia doba podľa § 397 Obchodního zákoníka, nie 3-ročná premlčacia doba podľa Občianskeho zákoníka. V tejto súvislosti poukázal na terajšiu zaužívanú judikatúru českých súdov, napr. rozhodnutie Krajského soudu v Ústí nad Labem, sp. zn. 69 IC 1303/2010, Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 69 ICM 1303/2010, Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Cdo 3337/2010 a sp. zn. 23Cdo 1750/2010. Taktiež poukázal na rozhodnutie Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 23 Cdo 1750/2010 zo dňa 31.10.2012.

Zároveň namietal, že súd prvého stupňa nesprávne zistil skutkový stav ohľadom včasnosti doručenia žaloby na súd, ak uviedol, že žaloba došla súdu dňa 5.6.2013. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 42 ods. 1 O.s.p.. Návrh súdu doručil prostredníctvom telefaxu dňa 3.6.2013, čo súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec neuvádza. Následne v lehote 3 dní toto faxové podanie doplnil predložením jeho originálu, ktorý okresnému súdu došiel dňa 5.6.2013. Teda návrh podal v 4-ročnej premlčacej lehote.

Žalovaná prostredníctvom ustanovenej opatrovníčky sa na odvolanie žalobcu písomne nevyjadřila.

Odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť. Pokiaľ súd prvého stupňa z dôvodu premlčania nárok žalobcu zamietol, v tejto súvislosti správne zistil skutkový stav a správne ho aj právne posúdil. Preto odvolací súd plne odkazuje na zdôvodnenie rozsudku okresným súdom v tejto časti (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím dôvodom žalobcu odvolací súd dopĺňa:

Súd prvého stupňa návrh žalobcu zamietol predovšetkým z tohto dôvodu, že po tzv. zosplatnení úveru (1.12.2009), dňom 1.12.2009 začala žalobcovi plynúť všeobecná 3-ročná premlčacia doba na uplatnenie nároku, ktorá uplynula dňom 2.12.2012. Keďže žaloba súdu došla až 5.6.2013, nárok žalobcu podlieha premlčaniu. Žalobca v odvolaní namietal, že jeho nárok podlieha 4-ročnej premlčacej dobe podľa § 397 Obchodního zákoníka. Taktiež namietal zákonnú aplikáciu ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 1.5.2014.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákoníka, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy kúpne, zmluvy o dielo, prípadne iné zmluvy, pokiaľ zmluvnými stranami na jednej strane sú spotrebiteľ a na druhej strane dodávateľ.

Podľa § 55 ods. 1 Občianskeho zákoníka, zmluvné dojednania spotrebiteľských zmlúv sa nemôžu odchyliť od zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vzdať práv, ktoré mu zákon poskytuje, alebo inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 262 ods. 4 Obchodného zákonníka, vo vzťahoch podľa § 261 alebo podriadených Obchodnímu zákonníku dohodou podľa ods. 1 sa použijú, pokiaľ z tohto zákona alebo osobitných právnych predpisov nevyplýva niečo iné, ustanovenia tejto zmluvy na obe strany; ustanovenia Občianskeho zákonníka alebo osobitných právnych predpisov o spotrebiteľských zmluvách, adhézných zmluvách, zneužívajúcich klauzulu a iné ustanovenia smerujúce k ochrane spotrebiteľa je však treba použiť vždy, ak je to v prospech zmluvnej strany, ktorá nie je podnikateľom. Zmluvná strana, ktorá nie je podnikateľom, nesie zodpovednosť za porušenie povinností z týchto vzťahov podľa Občianskeho zákonníka a na jej spoločné záväzky sa použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Podľa § 100 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v lehote v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Odvolačný súd sa plne stotožňuje s právnym názorom okresného súdu, podľa ktorého, spotrebiteľské vzťahy medzi podnikateľmi a spotrebiteľmi spadajú pod ochranu (§ 52 a násl. Občianskeho zákonníka ČR), a to aj v prípade, ak ide o tzv. absolútne obchodné právne vzťahy, akým je napr. aj vzťah založený zmluvou o úvere. Rovnaký právny záver konštatoval aj Najvyšší súd SR v rozsudku zo dňa 31.3.2010, sp. zn. 2 Sžo 258/2009: „Vzhľadom na námietky navrhovateľa k obsahu posúdenia predmetných zmlúv je potrebné taktiež uviesť, že Smernica rady ES č. 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 neurčila zmluvné typy, ktoré môžu mať povahu spotrebiteľskej zmluvy. Každá zmluva, upravená zákonom, aj nepomenovaná zmluva, môže byť zmluvou spotrebiteľskou, pokiaľ vykazuje znaky určené smernicou“. Súdny dvor ES to zdôraznil právnym názorom: „Podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 3 ods. 1 Smernice, priznaná ochrana v podstatnom rozsahu zahŕňa podmienky, ktoré neboli individuálne dohodnuté vo všetkých zmluvách uzavretých medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom“. Ďalej Najvyšší súd dopĺňa: „Pre úplnosť veci, vzhľadom na námietky navrhovateľa, odvolací súd uvádza, že podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa v práve európskych spoločenstiev a EÚ ako i podľa platného právneho poriadku Slovenskej republiky, každý typ zmluvy môže mať povahu spotrebiteľskej zmluvy, a preto takúto povahu môže mať aj zmluva uzavretá i podľa Obchodného zákonníka, teda i predmetná úverová zmluva, ktorá bola medzi navrhovateľom a žalovaným uzavretá v zmysle § 497 a násl. Obchodného zákonníka. Takéto konštatovanie odvolacieho súdu je právne dôvodné i napriek tomu, že Obchodný zákonník spotrebiteľskú zmluvu ako osobitný typ zmluvy nepozná“.

Aj keď ustanovenie § 397 Obchodného zákonníka stanovuje 4-ročnú premlčaciu dobu, v prípade, ak sa jedná o úverovú zmluvu uzavretú so spotrebiteľom (žalovaná ju uzavrela ako spotrebiteľ), pre prípad posúdenia premlčania platí režim tohto právneho predpisu, ktorý je výhodnejší pre spotrebiteľa (§ 55 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Z tohto dôvodu správne posúdil súd prvého stupňa otázku premlčania nároku žalobcu, ak aplikoval v tejto súvislosti príslušné ustanovenia českého Občianskeho zákonníka. Z tohto dôvodu nebolo možné uznať ani ďalšiu odvolaciu námietku žalobcu, že návrh na začatie konania podal v 4-ročnej premlčacej dobe v zmysle ustanovení českého Obchodného zákonníka. Ohľadom skúmania tejto otázky preto nemožno okresnému súdu nič vytknúť.

V odvolaní žalobca namieta aj nezákonnú aplikáciu ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 1.5.2014, a to na úverový vzťah založený zmluvou zo dňa 24.11.2009. Odvolací súd je toho názoru, i keď toto ustanovenie nadobudlo účinnosť až po dátume uzavretia zmluvy, v prípade spotrebiteľských zmlúv a v záujme ochrany spotrebiteľa je ho možno aplikovať i na vzťahy zo spotrebiteľských zmlúv pred dátumom 1.5.2014. K tomuto záveru odvolací súd dospel aj preto, že podľa § 154 ods. 1 O.s.p. pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Ak odvolací súd rozhodol o odvolaní žalobcu dňa 22.10.2015, nič mu nebránilo aplikovať aktuálny predpis, a to aj ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z.z.. Z tohto dôvodu aj bez návrhu mohol odvolací súd posúdiť otázku premlčania nároku žalobcu z úradnej povinnosti (ex officio). Preto ani tejto odvolacej námietke žalobcu nebolo možné vyhovieť.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. Keďže úspešnej žalovanej trovy odvolacieho konania nevznikli, ich náhrada jej priznaná nebola.

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.